

Input // output

Teamwork

Hoogendoorn *et al.* onderzoeken hoe diversiteit in cognitief vermogen tussen leden van een team de winstgevendheid van dat team beïnvloedt. Hiertoe gebruiken de auteurs een experiment dat in het schooljaar 2009–2010 plaatsvond onder hbo-studenten. De studenten werden ingedeeld in teams op basis van een cognitieve test, waarna de teams een echt bedrijf moesten opzetten en dit een jaar lang moesten runnen. Diversiteit blijkt een niet-lineair effect te hebben op de winst van teams: meer diversiteit doet de winst eerst toenemen, maar te veel diversiteit is weer

ongunstig voor het bedrijfsresultaat. Diversiteit biedt meer perspectief om kennis te delen, maar aan de andere kant maakt diversiteit het aantrekkelijker voor teamleden om meeliftersgedrag te vertonen. Voor lage niveaus van diversiteit domineert het eerste effect, voor hogere niveaus is het tweede effect sterker. Teams met een gematigde diversiteit presteren het best.

Hoogendoorn, S., S.C. Parker en M. van Praag (2012) Ability dispersion and team performance: a field experiment. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 130.

Intermediairs

Watanabe onderzoekt welk effect een uitbreiding van de voorraadcapaciteit van intermediairs zoals groot- en detailhandelaren heeft op de consumentenprijs. Hiertoe ontwerpt hij een theoretisch model. Uit het model blijkt dat een capaciteitsvergroting de prijs kan verlagen, omdat de kans kleiner wordt dat er een tijdelijk aanbodtekort ontstaat bij intermediairs. De prijs kan echter ook toenemen, omdat klanten extra willen betalen voor de zekerheid dat hun gewenste product op voorraad is. Het eerste effect blijkt te domineren als deze zekerheid niet veel waard is. Dit is het geval als het product in kwestie ook zonder capaciteitsvergroting makkelijk te verkrijgen is. Het tweede effect domineert als het gaat om een product dat relatief zeldzaam is. Ook als het eerste effect domineert vragen intermediairs hogere consumentenprijzen dan producenten van de goederen in kwestie. Uit het model blijkt echter dat dit de maatschappelijke welvaart niet schaadt, omdat intermediairs fricties tussen vraag en aanbod tegengaan.

Watanabe, M. (2012) Middlemen: a directed search equilibrium approach. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 138.

Fraude

De kans dat een bedrijf verwikkeld raakt in een fraudezaak neemt af zodra een groter deel van zijn aandelen in handen is van institutionele investeerders. Ook is de kans op fraude kleiner als de topman van een bedrijf politieke connecties heeft. Deze bevindingen volgen uit data over Chinese beursgenoteerde bedrijven in de periode 2003–2011. Wu *et al.* verklaren dat institutionele investeerders bedrijven beter kunnen controleren dan individuele investeerders, wat deze bedrijven afschrikt te frauderen. Politieke connectie van de topman kan fraude tegengaan omdat de topman zijn politieke reputatie niet wil kwijtra-ken vanwege een fraudezaak.

Wu, W., S.A. Johan en O.M. Rui (2012) Institutional investors, political connections and incidence of corporate fraud. *TILEC Discussion Paper*, 042.

Invloed

Beleidsbeslissingen worden soms genomen op basis van advies afkomstig van verschillende belanghebbenden. Sharif en Swank onderzoeken deze beslissingsmethode aan de hand van een theoretisch model. Daarin wordt aangenomen dat er twee beleidsalternatieven zijn: hervreiden ten gunste van belanghebbende A of ten gunste van belanghebbende B. Deze twee belanghebbenden besluiten bij elk beleidsvraagstuk om al dan niet onderzoek te doen. Uit het model volgt dat dit onderzoek alleen wordt gepresenteerd aan de beleidsmaker als dit gunstig blijkt voor het eigen belang. Onderzoek doen is voor A echter goedkoper dan voor B, waardoor A vaker voor hem gunstig bewijs kan leveren. De beleidsmaker kent het verschil in onderzoekskosten echter. Als A geen onderzoek presenteert zal de beleidsmaker denken dat A iets te verbergen heeft en zal hij kiezen voor het door B gewenste beleid. Dit mechanisme blijkt het kostenvoordeel van A precies te compenseren, waardoor lobbyisten met een kostenvoordeel op voorhand evenveel invloed hebben als andere.

Sharif, Z. en O. Swank (2012) Do more powerful interest groups have a disproportionate influence on policy? *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 134.

Transport

De omzet van de Nederlandse transportsector groeide in het derde kwartaal van 2012 met 3,3 procent ten opzichte van het jaar daarvoor. De grootste omzetsijging vond plaats in de luchtvaartsector met 8,9 procent. De omzet in de binnen-vaartsector en in de verhuisbranche daalde juist, met respec-

tiel 5,5 en 2,9 procent. Desondanks groeit de omzet in de transportsector al tien kwartalen op rij. Dit blijkt uit de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

CBS (2013) Omzet transportsector blijft op peil in derde kwartaal 2012. *Webmagazine*, 3 januari.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Persoonlijkheid

Werknemers in de publieke sector zijn altruïstischer dan vergelijkbare werknemers in de private sector. Dat blijkt uit paneldata die gebaseerd zijn op de zelfgerapporteerde persoonlijkheid van Duitse werknemers in 2004 en 2005. Als reden hiervoor noemen Dur en Zoutenbier dat altruïstische werknemers eerder solliciteren bij publieke instellingen, omdat zij de welvaart van anderen daar meer kunnen verhogen. Een moeilijker te verklaren bevinding is dat werknemers in de publieke sector ook luier zijn dan hun tegenpolen in de private sector. Dit geldt alleen voor werknemers met meer werkervaring, terwijl het verschil in altruïsme voor zowel ervaren als onervaren werknemers te meten

is. De resultaten van dit onderzoek impliceren dat het optimale personeelsbeleid in de publieke sector verschilt van dat in de private sector.

Dur, R. en R. Zoutenbier (2012) *Intrinsic motivations of public sector employees: evidence for Germany*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 135.

Actie

Slechts 21 procent van de beroepsbevolking onderneemt actie als het toekomstige pensioeninkomen met een kwart gekort zou worden. 34 procent geeft toe in dat geval actie te willen ondernemen, maar verwacht dat dit niet gaat lukken vanwege onder andere uitstelproblemen. Dit blijkt uit een enquête die in 2011 afgenomen werd onder Nederlanders, waarbij de vragen expres op eenvoudige wijze gesteld werden. Daaruit blijkt ook dat vooral de lage inkomens minder geneigd zijn om actie te ondernemen na een pensioenkorting. Op basis van deze bevindingen concluderen Prast *et al.* dat de recente campagnes gericht op financiële voorlichting nog niet succesvol zijn in het helpen van vooral de lage inkomens om goede keuzes te maken, ook niet als de informatie eenvoudig is weergegeven.

Prast, H., F. Teppa en A. Smits (2012) *Is information overrated? Evidence from the pension domain*. DNB Working Paper, 360.

Energie

De maandelijkse prijsstijging van energieproducten in de eurozone bedroeg tussen januari en november 2012 gemiddeld 0,53 procent. Dit is 0,35 procentpunt boven de gemiddelde prijsstijging van alle goederen en diensten die Eurostat meeneemt in de berekening van de geharmoniseerde consumenten

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Regionaal

Innovatie, ondernemerschap en educatie leiden alle tot hogere arbeidsproductiviteit op regionaal niveau. Deze verbanden gelden echter niet voor regio's met minder dan 1,5 miljoen inwoners. Dit blijkt uit de regressieanalyse die Bosma en Van Oort toepassen op data over 111 regio's verspreid over veertien Europese landen. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat een homogeen Europees beleid om de arbeidsproductiviteit van onderontwikkelde regio's te stimuleren niet optimaal is.

Bosma, N. en F. van Oort (2012) *Agglomeration economies, inventors and entrepreneurs as engines of European regional productivity*. Tjalling C. Koopmans Research Institute Discussion Paper, 020.

Prestatie

De kostendoelmatigheid van de afdeling Burgerzaken bij gemeenten is hoger als er een leeftijdsbewust personeelsbeleid wordt gevoerd en er aandacht wordt besteed aan effectief samenwerken. Dit concluderen Van Hulst en De Groot op basis van data over het jaar 2010. Daarentegen blijkt prestatiebeloning een negatief effect te hebben op de kostendoelmatigheid. Dit verband is echter afwezig wanneer prestatiebeloning wordt gecombineerd met een objectief systeem om werknemerprestaties te meten.

Hulst, B. van en H. de Groot (2012) *HRM bij Burgerzaken. Een empirisch onderzoek naar de effecten van HRM op de kostendoelmatigheid*. Delft: IPSE Studies.

Levenscyclus

Mensen sparen minder als ze later toch al een pensioen krijgen. Dit blijkt uit verschillende econometrische technieken die Alessie *et al.* toepassen op data over huishoudens uit dertien Europese landen in de periode 2004–2009. De technieken leveren verschillende schattingen op, maar deze tonen wel allemaal hetzelfde causale verband. Daarnaast blijkt voor hoogopgeleiden dat elke euro aan extra pensioenvermogen leidt tot een afname in het private vermogen met een euro. Dit is rationeel volgens het levenscyclusmodel. Voor laagopgeleiden blijkt pensioenvermogen echter geheel onafhankelijk van het private vermogen. Dit impliceert dat een afname in het pensioenvermogen, zoals de recente pensioenkortingen, bij laagopgeleiden niet adequaat wordt opgevangen door een toename van het private vermogen.

Alessie, R., V. Angelini en P. van Santen (2012) *Pension wealth and household savings in Europe: evidence from Sharelife*. SOM Discussion Paper, 12.

Bijbenen

De kans dat een huishouden geld leent, stijgt bij een hoger gemiddeld inkomen van de sociale kring. Dit blijkt uit de econometrische modellen van Georgarakos *et al.* Ook blijkt uit hun dataset, die gegevens bevat over Nederlanders in de periode 2001–2008, dat het geleende bedrag toeneemt bij een hoger inkomen van de sociale groep. Beide genoemde verbanden zijn sterker voor huishoudens waarvan het inkomen onder het gemiddelde van de sociale groep ligt. Deze resultaten wijzen erop dat mensen lenen om de consumptie van anderen binnen hun sociale kring bij te benen. Omdat deze beweegredenen niet overeenstemmen met het efficiënt spreiden van het inkomen over de levenscyclus en om een schuldenberg te voorkomen, pleiten de auteurs voor goede financiële voorlichting.

Georgarakos, D., M. Haliassos en G. Pasini (2012) *Household debt and social interactions*. NETSPAR Discussion Paper, 042.

tenprijsindex. Ook was de variantie van de maandelijkse prijsstijging bij energieproducten die periode hoger dan bij alle goederen en diensten gecombineerd: 2,35 om 0,35 procent.

Redactionele berekening op basis van de gegevens over de geharmoniseerde prijsindex, Eurostat (2013).

0,53%
SINDE 1916
Prijsstijging
energieproducten